

Skilda världar för olika grisproducenter

2024-11-15

Land Lantbruk 47 · 15 november 2024

21

Jepp Bloch Nielsen, ordförande i intresseorganisationen Danske Svineproducenter, ser framför sig en drastisk minskning av landets grisproduktion. "Om tio år kan den vara halverad", säger han.

Foto: Göran Berglund

Fakta: Jepp Bloch Nielsen

Ålder: 43.
Familj: Sambo med Therese. Två pojkar, 9 och 11 år.
Bor: Vigård nordväst om Vejle på södra Jylland.
Grisuppfödning: Driver tillsammans med sin bror Mads ett företag som producerar cirka 70 000 smågrisar per år. 40 000 av dem exporteras till Polen och 30 000 föds upp till slakt. Gårdarna ligger inom en radie på 35 kilometer.
Anställda: 18. Huvudsakligen danskar men också några från Ghana och Uganda.
Växtodling: Cirka 1000 hektar med råg, korn och raps. Allt används som foder till de egna grisarna. Började för några år sedan med potatisodling.
Uppdrag: Sedan 2021 ordförande i Danske Svineproducenter. "Jag lägger ungefär 20 procent av min tid på uppdraget."

– Det får gärna vara en lantbrukare men kan också vara en extern rekrytering. Det viktiga är att Danish Crown får tag på rätt person, säger han.

Föga överraskande säger Jepp Bloch Nielsen uppgårelsen om en lag med klimatavgifter som ska införas från och med 2030 om de politiska förhandlingarna går i lås.

– Det är ingen mening med att avgiftsbelägga en biologisk process. Klimatet kan omöjligt vinna något på det. Det är bättre att fortsätta att ta små steg hela tiden, precis som vi har gjort fram till nu. Den som tar stora kliv riskerar bara att hamna fel, anser Jepp Bloch Nielsen.

Avgår om två år

Om klimatlagen fullföljs kommer 15–20 procent av dansk åkermark att tas ur produktion. På frågan varför lantbruket, Danmarks tredje största exportsektor, inte längre tycks ha några politiska vänner behöver Jepp Bloch Nielsen inte fundera länge på sitt svar.

– Vi har blivit för rika, det är inte svårare än så. För människor i Köpenhamn kommer kotletten från butikens kyldisk, inte från grisgården. Vet du

förresten vad som hände samma vecka som trepartsuppgörelsen om klimatet presenterades? Jo, då kom nyheten att flygplatsen Kastrup skulle fördubbla sin kapacitet. Vilken ironi ...

Senast om två år kommer Jepp Bloch Nielsen att avgå som ordförande i Danske Svineproducenter. Ingen får nämligen sitta längre än åtta år i styrelsen.

– Det tycker jag är bra och det är kanske något som både Landbrug & Fødevarer och Danish Crown också skulle fundera på. Det finns många personer som har suttit på sina poster alldeles för länge.

Har du någon hälsning till dina svenska kollegor?

– Våra förutsättningar ser så olika ut. Danmark exporterar 80 procent av sina grisar medan Sverige säljer allt på hemmamarknaden. Men vi ska alla vara stolta över vår produktion. Då blir det svårare för våra kritiker att komma åt oss, säger Jepp Bloch Nielsen.

Göran Berglund

010-184 42 83
goran.berglund@landlantbruk.se

Skilda världar för olika grisproducenter

HERNING

Medan smågrisproducenterna tjänar fina pengar är det tuffare för de rena slaktgrisuppfödarna. Skillnaderna syns också tydligt i statistiken.

Kräftgången hos slakterijätten Danish Crown resulterade i att antal slaktade grisar ökade från 17,8 miljoner 2022 till 14,5 miljoner 2023 – och nedgången har fortsatt i år om än i långsammare takt.

Parallellt ökade exporten av smågrisar till främst Tyskland och Polen från 13,9 miljoner 2022 till 15,3 miljoner 2023. I år pekar prognosen på att den landar på runt 16 miljoner.

För att förstå orsakerna är det bara att följa pengarna. Det danska avräkningspriset för slaktgrisar har under cirka två år släpat långt efter övriga stora producentländer i EU. I början av sommaren skilde mer än 5 svenska kronor mellan betalningen i Danmark och den i Tyskland.

Skärpta regler väntar

De betydligt högre slaktpriserna i Tyskland och Polen har gjort import av danska smågrisar ännu mer attraktiv än normalt.

– Men nu tror jag att botten är nådd beträffande grisproduktionens nedgång i Danmark, säger Erik Larsen, ordförande i Landbrug & Fødevarers grissektion.

Långt ifrån alla är lika positiva. Bortsett från marknadsnoteringarna väntar skärpta regler med hänvisning till miljö, klimat och djurvälfärd som kommer att bli kostsamma för grissektorn.

Förbrukningen av antibiotika ska minskas med 8 procent till 2028 jämfört med 2018 års nivå. Här efterfrågar branschen möjligheter till vaccinering om målet ska kunna nås.

Suggställen ska om 15 år vara ombyggda till lösgående produktion. Det är enligt Erik Larsen en alltför

HC Gæmælle är vice ordförande i Landbrug & Fødevarers grissektion och väntas ta över som ordförande. Han driver en integrerad produktion med 500 saggur i Vejle på Jylland.

Foto: Göran Berglund

snäv tidsram med tanke på att det i dag bara är 40 procent av stallen som uppfyller kraven.

En ny EU-förordning reducerar från 2031 gristransporterna från fem till fyra våningar vilket särskilt drabbar exportlandet Danmark.

Fødevarestyrelsen fördubblar 2025 antalet kontroller från 10 procent av besättningar till 20 procent. Kontrollerna är förknippade med höga tillsynsavgifter.

Måste reducera utsläpp

Därutöver väntar av allt att döma införandet av klimatavgifter från och med 2030. Sedan ska branschen i ett egenfinansierat projekt öka andelen slaktgrisar med hela svansar från dagens 500 000 till 4 miljoner 2028.

Djuruppfödarna, i synnerhet grissektorn, pressas också att ytterligare reducera sina utsläpp av kväve för att förbättra kvaliteten på ekologiskt ansträngda vattenförekomster.

– Regionalt kan det bli svårare att klara av kväverestriktionerna än kraven på reduktion av koldioxidutsläppen, tror HC Gæmælle, vice ordförande i Landbrug & Fødevarers grissektion.

Göran Berglund

Erik Larsen är ordförande för Landbrug & Fødevarers grissektion. Bilden är från griskongressen i Herning 2024.

Foto: Landbrug & Fødevarer